

Skänkt
Färd 1931
Sörde en
Juni 1931

3349

Gyrt. Ernst Frastin
Ber. Anna Johnson
Född 1854

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

1

Bortbyting.

Bortbyting

Där var på ett ställe de (trollen) hade kommit och tagit barnet och bytt och lagt dit en "vantrövling" i stället. Så skulle de baka på det stället. Då tog de barnet och satte det på grisslan och låtsade som om de skulle sätta in det bakugnen. Men då kom "trölled" och tog sin unge och lämnade tillbaka deras.

Sinde

3349

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2

Goavätta.

Skälla goa-
vätta

Ge henne mat
om julen

Lägga barn
under sängen

Goavätta.

Man skall inte slå ut skållhett vatten, för då kan
skälla goavätta.

Om julen skulle man lägga mat vid den "neaste borännen". Det
skulle goavätta ha.

De sa hon kunde gå opp och dät var barn som sov. Då kunde hon
ta barnet och lägga det under sängen. När moren så vakna , hade
hon inte barnet, utan det låg under sängen.

3349

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3

Skausnuan.

Skausnuan.

Den hon lura folk ut i skogen. I Vrångabäck (Sövde s:n) var där en påg. som gick och vakta. Då tog hon "krejen" och lura dem in i skogen. Pågen följe efter. När krejen gick "fårrtred", gick de ut för söka efter honom. De hitta han igen. När de fråga, var han hade varit, sa han: "Darr kom en sonn grann tös å hon låcka mi mä". Så hände de titt. Till slut blev han så där litta fjåned.

3349

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

4

När jag såg
Skausnuan.

När jag såg Skausnuan.

Skausnuan har jag själv sett. Det var när jag tjänste och vakta gäss på ett ställe i Stenåsen (Skårby s:n). De hade dåligt bete och om kvällarna måtte jag gå och ruscha klöver på herrskapets. De kunde jag ju inte göra förrän det var mörkt. Kvinnan sa hon skulle gå och möta mig. När jag hade ruschad gräset och skulle gå mot hemmet, såg jag att vid en "skauhörna" var där en som stod vid ett trä. Jag trodde det var kvingan. Så jag slängde "possen", och skrek "Kom nu Anna och ta possen". Men där var ingen som kom. Då blev jag kvick nerom gäred och possen och sprang mot hemmet, Men jag fick ingen skada av det.

3349

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

5

Skogsmanneh.

Skogsmannen

Skaumannen kunde komma om nätterna och gå in i stugan .
De hade förr i världen bänkar som stod vid väggarna. Där kunde han
lägga sig. Var det så att pigan steg upp på morgonen och hon
skulle ta sina kläder , kunde hon inte få tag i dem, för skau-
mannen låg på dem. Då sa han : Böj om , böj om, när hon kom och
tog på honom, där han låg på bänken. Och så fick hon vänta "ti
hann va gått".

3349

När skaumannen lura folk.

Skaumannen lura folk mycket. Förr i gamla tider brugte de stjäla träskoträ. i "gosseds" skogar. Ibland kom skaumannen när de börja och skära träet. Han ställde sig då och prassla och hussta. Då blev de rädda och sprang, för de trodde det var skogvaktaren. Då grina han så. "Alle" (al, som användes till träskor) växer ju där som är vått, så ibland kunde han narra dem ut så de kunde knappt ta sig upp igen.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

6

När skaumannen
lura folk.

3349

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

7

Bäckahästen

Bäckahästen.

Bäckahästen tala min far titt om . När där kom skolepaga
gjorde han sig lång, så att de fick plats på honom allena.
Sen hotta han dem av vid bäcken.

Lödde, Föb, Sk.

Ernst Frsten 1931
Anna Johnsson
f. 1854 i Söde.

3349

Goenisse.

Min far tala ämm ad di sto å task. Di task å di task
Di konne ente få slut. Darr va allri tusst. Di hade hört talas ämm
ad darr skolle va goenisse po st^äiled.. Så skolle di vyta ud han
en gång. Då kom darr en såmm hade en stor byrd, sin kom darr en
såmm hade en liden byrd. "De va en liden byrd, du har," sa den ene
drängen. Då kom darr en ti mä en byrd. Den slängde han po drängen
"E de en liden byrd?", sa han. Drängen konne knappt vältra si fram
igen.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

8

Goenissé.

3349

Magi med blodet av en flädermus.

Om det var någon som man ville ha, så skulle man ta blodet av en flädermus och ge honom (t.ex. i ett äpple), så skulle han alltid bli kär i en. Eller också kunde man ta blodet i en näsduk och styka honom om munnen med den.

Det finns bara tre droppar blod i en flädermus och det sitter under högra vingen.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

9

Magi med blo-
det av en
flädermus

Stämme
För ad
Sörde 10n 1931 -

Maran.

3349

Emil Fröster
Ber. Anna Johnson
9500 1854 - Sörde

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

10
Maran.

De sa maran kunde gå igenon ett "naverbårrsholl".

Kunde dedå sätta något i det hålet, så kunde hon inte gå ut
och så fick de se henne, ~~när hon kom ut~~ och då kunde de se hur
hon såg ut, och vem det var.

De som var maror kunde sitta och spinna tills klär-
na föll ihop. Så försvann de och var ute. Satt man då tills
det blev tid att de skulle komma igen, så fylldes kläderna
opp och de blev riktiga igen.

Det var farligt att deras mor skulle ~~nx~~ "vulla" dem
sådant.

Varulven.

Varulven.

Min far berätta, att de åkte in (säd) på ett ställe. Och den som stack på lasset, han var så (dvs. varulv) Det kom på han, när han var ute på åkern. Han måtte gå då. Då lämnade han tjugan till pian. Och så sa han till henne: E harr non såmm kommer, så slå så länge du kann, männ stick en~~et~~^{et}. Mycket riktigt. Det dröjde inte länge förrän där kom en ~~en~~ hund. Hon gjorde som han hade sagt, men när hon inte kunde fre sig längre, så skulle hon till att sticka (med med tjugan) Då gick han.

När de skulle äta middag, så satt där "treslor" av hennes klänning mellan tänderna på honom. Då sa hon: "Mänska, ja tror du e vårrull". Då tacka han na. För genom att säga detta hade hon frälst honom. Hade det nu varit någon som var le, hade han kunnat sagt till henne: "Nu kan du vara mara lia länge såmm ja har vad vårrull".

3349

Prästen som kunde se vart själen kom.

De sa där var en präst, som kunde varthän själen
kom efter döden. Han "trödde" på graven och så kunde han se,
om den döde kom till himmelen eller helvetet.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

12

Prästen som
kunde se vart
själen kom.

"Bålet" vid Lien.

Nedanför Lien (ligger i södra delen av Sövde församling) där hejdenridarestället ligger, nedanför backen, låg förr ett "bål". Det var en massa kvistar, som de lagt i en hög. Vi skolegluttar var måna om att bära dit hela famnar med kvistar. De hade inbillat oss gluttar, att vi inte fick gå förbi utan att slänga en kvist där. - Men när där var någon behövde "baska" till att baka med, så tog de där av "bålet".

Man berättade att någon skulle ha blivit ihjälslagen där.

Skäve
Färs. län
Sövde bn
Mj. 1931

Myrt. Ernst Frösten
Bor. Anna Johanson
Född 1854 Sövde bn

3349

Kors, rest där någon dött.

När jag tjänste i Tppphem (Sövde s:n), var där en gubbe, som låg och var död på bara marken. Han var "suppen". Han hade varit i Snöftarp (Skårby s:n), där det var "geschivaregår". Han hade flaskan vid sidan om sig där han låg. Sen tog de och reste ett kors, där han låg och var död.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

14

Kors, rest där
någon dött.

Skåne
Färs hl
Sörds Sn
M 1931

Mynt. Ernst Fröstira

3349

Flyinge

Anna Johansson
Född 1854, Sörds

Sägen om havande kvinna.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

15

Sägen om ha-
vande kvinna

En kvinna hade varit med mat till folket i brydestuan. När hon då gick hem, så så hon på vägen en "skralepogga", som var så "buged". Då tog hon "litta" av maten, som var över och gav till poggan. Kvinnan var havande själv och hon sa till poggan: "Du e väll lusten du som ja". Sen sa hon vidare till poggan: "Seså, var nu du mod maj, såmm ja har vad mod daj". Sen då kvinnan fått barn, sa de, att där var någon som kom med mat till henne. Det var ingen människa. De trodde det var poggan, som ville tacka för den maten, hon fått.

- Jag var liten, när det talade om detta

3349

Barnets födelse.

När en kvinna fått barn, brukade nabokvinnorna komma med mat till henne. Det kallades för barlaja. Det var vanligtvis gört, pannkaka och dricka med skorpor, som de kom med.

Så länge barnet var litet brukade man ha en sax över dörren.

Man brukade nästan alltid ha en ~~sax~~ nål på barnet, så länge moren ännu inte hade varit i kyrkan.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

16

Barnets födel-

se.

Barlaja.

Stål

3349

Barndop.

Om det var en påg, som skulle döpas, så skulle man sätta honom på "öged", så fort man hade burit honom ut ur stuan. Skulle han bli duktig och rida.

När det var en påg, som sveptes, satte de en päng i den ene näven och en kniv i den andre. Han skulle ha kniven att tälja med, för att han inte skulle bli "bagvänd", när han blev stor och skulle sköta något.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

17

Barndop.

Frieri och bröllop.

Min far talade om att de hade bönemän förr när de friade. Det var före min tid.

När de hade vigts och for hem, så var det två, som kallades förridare, som red före hem, när de var ett stycke från bröllopgården, och hämtade där bröd och brännevin, som de skulle bjuda på gästerna, innan de nådde bröllopgården.

Bröllopet brukade vara på fredagen eller lördagen. Sen på söndagen skulle bruden visa sig i kyrkan.

Då skulle hon ha klud på sig! - antagligen den gifta kvinnans

klut-). ^{Broge-} Mannen skulle efter vigseln binda ett "torkle" om

bruden till tecken på att hon nu var en gift kvinna.

När de började att dansa skulle de först dansa "polscha". Broge-

mannen och bruden skulle dansa med alla. Bruden skulle t.o.m.

dansa med kocken, som dansade med slev i bandet om midjan.

Frieri och
bröllop.

Böneman

Förridare

3349

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

19

Lyte.

Lyte.

Om en kvinna satt på en kista, när hon var havande,
kallade man lytet, som barnet fick, för "kisteknorta".

Ett annat lyte var "vide illen". "Då blick di udslana"
Det kunde botas genom att man flintade över dem.

Skälv
Förde

Arnst Furstin

1931

3349

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

20

Lägga havre-
gryn i den
dödes kista.

Lägga havregryn i den dödes kista.

Förr mol de själv havregryn. När där var någon som var död och de var rädda för att han skulle gå igen, så tog de en handfull gryn och la i kistan. Då skulle den döde först räkna gryn. innan han kunde ha makt att gå.

Bejnta Skälla, en räl och krängd käring, fick gryn i kistan när hon var död. Ja, där var så mycket som de la i kistan till henne. Sist var där ringaren inne och såg henne, då hon stod lik. Han var en riktig spefågel, och han sa: "Har hon fåd allt anned, så får hon väll ha en tobaksbuss ässe" och så tog han bussen av munnen och la i kistan.

Död som gick igen.

Död som gick
igen.

Det var en statkarl vid Lottentorp (Sövde s:n)
Hans kvinna hade dött. Sen hörde han , hur hon kom dit flera
gångar. Han "ora" na ti" till slut: "Men gubevars, mänska, har
du ente ro i din grav?" Sen blev han fri från henne.

3349

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Döda som gick igen.

22
Döda som gick

igen

De sa förr att de döda gick igen och prästen måtte
läsa över dem.

Förr kunde de se hela likstassar. Det var de som var födda
på särskilda dagar. De kunde känna igen alla som gick i stassen.

Min svärfar hade varit nere i Kattarp och så red han och hans
svåger till Snogeholm om natten. Då var där en blivit begravnen
om dagen. De mötte hela "ligprocessen" De kunde känna igen alle-
hopa som var med i den .

3349

Döingar som slåss

De sa nere i Skårby (Herrestads h:d), att där var ett par, som bodde vid kyrkogården. De sa att de kunde höra, hur de döe kunde slåss och kivas. "Di brugte slåss å kivas, nårr di levde å så jore di liadant, sin di va döa".

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

23

Döingar som
slåss.

Skane
+ as
Sovde
7/8 1931

M. K. Frösten
3349 Anna Johanson
Född 1854 i Småland
Sövde sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV
24
Klädedräkt.

Klädedräkt.

Mansdräkten. Jag minns väl hur min morfar var klädd. Han bodde i Bellingaröd (Sövestads s:n, Herrestads hd, men ligger strax invid Bellinge i Sövde s:n).

Han hade korta byxor, som slutade vid knäna. De voro gjorda av fint sämskskinn och där var sytt med rött och grönt nerevid på dem. Han hade vita strumpor, på vilka där var stickat mönster vid läggarna. Strumpebanden hade stora "dopsor". Vidare hade han gul sämskskinnströja. Bakpå den var lagd en fäll från midjan och ner. På tröjan var sytt med röd och grön tråd framtill. Den knäpptes med silverknappar. Även på ärmarna var det sytt med rött och grönt. På stjortan var hög krage, som nådde ända upp till örenen. Stjortan knäpptes med silverknappar. Västen var blå, men den syntes aldrig, för rocken knäpptes ända upp.

Hatten. När de var riktigt fina hade de trekantiga blåa hattar. Till vädeslag fick det gå med pickelhuor. Somliga hade

Mansdräkten

"milkenussor", som voro stickade av vitt ullgarn.

När de gick till nattvarden hade de svart rock av vadmal.
I vardagslag hade de vita pälsar av fårskinn om vintern.

Kvinnodräkten.

Vid bröllop hade kvinnorna grön vadmalskjol. På kjolen var
röda "silkela" (silkebårder). Utanpå spudetröjan var ett svart/eller blått
lastingsliv. På livet satt två rader maljor och en snörkeding,
som de snärade ihop livet med.

Tröjorna kunde vara stickade med "spudor ". De voro blå, bruna
eller gröna. De hade sprits, kantad med kulört sammet och knäpp-
tea ihop med silverspänne, som hade röda eller gröna stenar i
mitten. På ärmarna på spudetröjan var också sammet samt runda
silverkulor.

Klud hade de när de gick i kyrkan. Annars hade de stort blått
torkle knutet i nacken. Detta brukade de föra tillbaka så där
blev liksom en kass i nacken. Det var kantat med en "bräm".

När de var vinterklädda hade de fårskinnspälsar. Skinnet nådde

3349

till knäna, nedanför var där röd vadmal.

Detta var i Sövde. Så var min mormor klädd.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

—+—
26

3349

Fårklippning.

Fåren skulle klippas i ny om-
framtiden och i nä om
efterhösten.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

27

Fårklippning

3349

Mjölka stobbakniv.

Min far tala om en gång, att där var en som kom,
och då satt där en kvinga vid en "lestöllpe" och hade en
stobbakniv och mjölka. De påstod, att ^{om de} sett kon, hur hon var
på färger, så kunde de mjölka henne på det sättet.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

28

Mjölka
Stobbakniv.

3349

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

29

Stämma blod

Stämma blod.

Om de visste hur en ko var på färgen kunde de stämma
blod., när en ko "hala blo". En kvinna som gick och tvätta på
Snogeholm, kunde stämma blod.

3349

Sådd.

Korn skulle man så, när det vita "tjörned" slog ut.
Ärtor skulle sås på Patriksdagen.
På Carolina-dagen skulle man så "hör"
På Beda-dagen skulle man sätta bönor.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

30

Sådd.

Korn
Patrik(ärtor
"Hör"
Bönor.

3349

Såkaka.

De tóg en brödkaka från julabaket och la ner den
i en"säbing". Där skulle den ligga tills de skulle ut och
våra. Då skulle hästarna ha av den.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

31
Såkaka.

3349

Grässkörden

När de skulle börja att hugga gräs, då skulle de nya tjänarna
nya tjänarna bestå ett stop brännvin. Det var vid godsen.
Så var det vid alla godsen häromkring.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

32

Grässkörden

3349

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

33

Sista kärven
o.sista lasset

Sista kärven och sista lasset.

Sista negen, som de band på det sista stycket,
kallade de för "stådaren". Om den band de många band.
Jag har själv varit med och bundit ståndaren här i Sövde.
Det brukades förr överallt på "bonnaställena".

När de åkte in det sista lasset, sa de: "Nu går
vångasoen" Det var det sista lasset, som de kallade för
vångasoen.

Skän
Fars h
Sörte
i 194

Tröskning.

3349

Ny S. Carl Tröskning
Ber. Anna Johansson
Juni 1854

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

34
Tröskning.

När jag var glutt och jag kom ut och skulle titta Se lokatten
på tröskemännen, så brukade de ta plejlen och lägga om halsen
på mig och fråga om jag såg lokatten.

Klockan tre började de ~~att~~ och "task ote". Då de
stätt där en timmes tid fick de "ottemad", kaffe och smör-
mad (eller flotta mad) Sen höll de på till det blev ljust,
då fick de "davre". Hos dem som var hogårabönder under
godsens fick drängen först opp och tröska "ote", sen fick han
gå till godset och göra dagsverke.

När man så hade hade tröskat skulle man kasta sä-
den, så att den blev fri från agnar och bråte. Man tog den
i en skoffa och svängde runt med skoffan. Agnarna kom då
att ligga i mitten, eftersom de är lättast och säden kom åt
sidan.

3349

Så skulle man "flyda säen". Man hade ett "sål" (säll), där
lade säden. Man riste det så att föret gick igenom och ag-
narna blåste bort. Min gubbe har "ståd å fluded så han har
vad trätt som en mark".

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

35

3349

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

36

Köra ut gödsel.

Då de körde ut "mög" brukade de ha en "toll-
tre" öga" och köra med. De brukade få både karl och ög från
naboställena. På den tiden hjälpte folk varandra mer än nu för
tiden.

Köra ut gödsel

3349

Förberedelserna för julen.

Till julen bakade man mycket med små kakor till tiggarna. Var och en av dem fick en sådan brödkaka och ett stycke fläsk.

Lillejulaften hade man moljebröd. När man hade kokt kött, lade man sedan brödsivor ned i spadet, som man sedan hade till lillejulaftons middag. De lades sedan opp i ett stort lerfat.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

37

Förberedelser
till julen.

Kakor till
tiggare.

Julafton.

Julafton.

Julafton sandade man golvet och strödde hackat ene på det. Under bjälkarna stack man "firre" (furugrenar) och mmm klippt papper. I taket brukade man ha en krona. Överallt i "bomnaställena" hade man brått om innan jul med att göra en sådan av halm. På denna satte man fyrkantiga "pudor" ikanten och en liten "dosk" av rött eller grönt garn eller papper i hörnen. Ibland gjorde man en fågel, som man hängde i taket.

Ett bröd av var sort staplades opp vid den "neaste borännen". Där stod också ett stort kött fat. Det skulle stå där bägge juladagarna. Därför brukade man säga:

"Julattan å julada

då har vi gott vi vill ha,

men annenda jul,

då gummer mor sitt goa sul!"

Bägge juladagarna fick var och en sin tallrik. Det fick man

aldrig annars. Det skars av alla sorterna och lades på tallrikarna. Bl.a. fick var och en en halv svinaföt. F.ö. fick man fläsk, lutfisk, fårakött och korngrynsgröt. Det som inte äts opp fördes ner till den neaste borännen, och duken lades över sen fick de äta det dagen efter.

Julaften skulle "kregen" också ha "litta bättor" likasom folket.

Julaften, liksom ^{nyårs-}~~julaften~~, skulle de, sedan de hade gödslat skjuta över gödselhögen, för att ingen skulle få "mäjt" över den.

Tydor julaften.

Julaften satte man två ljus på bordet, ett för mannen och ett för kvinnan. Det som det brann mest av skulle dö först.

Då de hade kokt gröten skulle de inte sätta mer över .
Då klappade man till askan, så att den låg jämnt. Var där då "fjed" på den juladagsmorgon av ett kreatur, skulle ett kreatur dö det året, var det av en människa, så skulle enn människa dö det året. Själv har klappat till askan på sådant sätt.

3349

Juldagen.

Juladasmorgon fick ingen gå fastanes till kreaturen.
De skulle först ta en supp och en bit bröd.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

41

Juldagen.

Annandag jul.

Juladagsmorgon och hela juladag fick man inte gödsla under kreaturen. Därför blev där mycket gödsel i stallen till annandagen. Annandagens morgon ^rbäkte de gå och gödsla till varandra. Var de goda vänner så gödsla de riktigt, men till någon som de inte tyckte riktigt om, så kunde de "hotta hala middingen ing i manesed".

Annandagen skulle kreaturen ha salt. Ibland gav man dem också pepparrot.

Gödsling.

Kreaturen.

Nyårsafton.

43
Nyårsafton

Nyårsafton skulle pian gå med och ge fåren, för att det skulle bli "jimmerlämm". När jag var liten hörde jag, hur en pia sa, när hon hotta hötussen in till fåren: "Feda, tjocka jimmerlämm".

Nyårsafton gick de och sköt ut det gamla året. Ibland kunde de vara en tio- femton i sällskap och de sköt så det "glodde" i hela gården. När de skjutit, fick de springa, så att inte folket i gården fick fatt i dem, för då skulle de in och ha mat och brännevin och det var skam att bli "tan".

3349

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

44

Nyårsnyet

Nyårsnyet.

Nyårsnyet hälsade man förr med denna vers:

Välkommen nykung,

välkommen herre,

med korn och med havre

med fläsk och med bösten

och gott korn om hösten.

Då brukade de också ta psalmboken och lägga med ryggen
mot handflatan. Den psalmen, som då kom opp skulle de läsa och
se om den kunde ha någon betydelse för dem.

3349

Trettondeaf-
ton.

Trettondeaf-
ton skulle hunden ha en brödbit för
var människa, som fanns i gårdens Dens brödbit, som han släpade
bort till dörren, den skulle dö det året.

Hunden skulle den kvällen ha av all slags maten.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

45

Trettondeaf-
ton.

Skänd
Fän. led
Sövde
1798-1831

Appt. G. Froster
Ber. Ann. Johanson
3349
född 1854 Sövde

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

46

Gå med stjärnan.

Gå med stjärnan.

När jag tjänte på Topphem (vid Bellinge, Sövde
s:n) var där en som gick med stjärnan. Jag var då 23 år gammal.
Han hette Ola , vanligtvis kalla de honom för Ola Bäver. Han
hade kvinnan med sig. Han hade en stjärna med sig, som var
mycket utstyrd. Där var hela frälsareföljet avbildat. Den var
klädd med tyg, som var oljat, så att det var genomskeinligt.
Där var ett ljus inuti. Då och då tåg han ett tag i stjärnan,
så att den gick runt. De fick julamat och brännevin.

Julskämt.

Någon "hellekväll" brukade där nästan alltid komma någon som öppnade dörren och släppte in en fågel. Denne flög på ljuset, så att det släcktes. (Likadant brukade drängarna göra, när det var kardegille)

"Hällekvällarna", särskilt trettondeafton, brukade de klä de klä ut en julagubbe, som de gick och ställde vid dörren hos någon av naboarna. Han brukade ha ett knyte med "nödor" (nötter) i handen.

Det hände ibland att någon blev bjuden på en svinafot. Då skulle han ta en sup för vart ben, som fanns i foten. Kunde han det, var han en riktigt duktig karl. Det var på den tiden då man fick så mycket fylla man ville ha och det inte var så dyrt.

Julskämt.

Släppa in en
fågel

Julagubbe

Svinafot.

Julen i övrigt.

Under hela julen fick man inte slå sönder något ben, för då skulle något "kreg" komma att blyta benet av sig under årets lopp.

Ej slå sönder
ben.

Under hela julen fick de inte spinna. Det fick de göra först efter Knut. Under julen fick fruntimmerna sysselsätta sig med att sy det "linna".

Ej spinna.

Under juladagarna skulle ^{man/}ge akt på väderleken. Sådant vädret var Juldagen så skulle det bli under januari, som annandagen februari osv.

Jultolftens
väderlek.

3349

Fastlagen.

Förr brukade drängarna rida omkring på ställena "fåsstelangslörda". Det är över 40 år sen det hände. ~~Hän~~ Jag minns de samlades hos Hans Pers i Knickarp. Sen red de omkring från det ena stället till det andra. Slå katten ur tunnan brukade de inte efter vad jag minns. De fick pengar på gårdarna. Sen hade de gille på kvällen. Då hade de en av drängarna som var kung och en av pigorna som var drottning.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

49

Fastlagen

Ria fåsstelang

*Äldre tårar
Söder Ån
1901*

3349

*Utt. Mat. Florin Flörin
des. Anna Johnston
1854 Söder*

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

50

Påsk.

Påsk.

Veckan ~~mellan~~^{rj} före påsk hade varje dag sitt särskilda
namn. så talade man t.ex. om vide tisdag, askeonsdag, skärtorsdag
långe fredag, skütte lörrda. Vide tisdag skull-e man ha panne-
kagor. Skärtorsdags kväll skulle man rita kors på dörren. Det
hände i min uppväxt. I säbonkarna satte man stål, likaså i
"middingen". Då på natten reste de på "raga å kåst" till Blåkulla
Gluttarna brukade fästa lappar på ryggen på varandra, där det
stod att de skulle resa till Blåkulla.

Dymmel-
veckan

Påskaäggen brukade man i mån barndom färga med
"stenamosse". Av denna blev de bruna. Ibland använde de brun
~~brun~~ brissel, som de köpte för att färga hossor med den. Kaffe-
sump och lögaskal gick också att använda vid färgningen. Ibland
klippte de ut lappar och band om äggen så fick de mönster på dem
De brukade också leka med äggen. De rullade sina ägg mot

Påskäggen

3349

varndra. Den vars ägg inte gick sönder skulle ha den andres
ifalll detta gick itu.

Påskadasmorgon skulle de opp och se solen dansa. Då
påstod de att solen "lu" runt.

De brukte ge påskaris, långfredagsris, om påsk. Kunde
de "sni" sig på drängarna, innan de var oppstigna, så "vång-
ka där i röven".

Bild 2. Åren under jallaga: 7/11. rån m. m. m. m. m.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

51

Se solen
dansa

Ph. W. Ernst Frostén,
Färs hd Färingö,
Söderå 1931. Ker. Anna Johansson
f. 1854

3349

Midsommar.

Midsommarafton skulle de skulle de sätta midsommars-
blommor under bjälken. De brukade sätta för sådana som det var
bra emell an. De satte en för honom och en för henne. Växte de
ihopa skulle de få varandra, växte de ifrån varandra skulle de
inte få varandra.

Mid sommarafton skulle de plocka nio sorters blommor.
På dem skulle de sova. Den som de då drömde om skulle de få.

[Förr brukade de om midsommar tända eldar.]

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

52

Midsommar.

p. (ll. L.)

Höstagille.

Höstagille.

Höstagillet började på fredagkvällen och varade till söndag middag. Vi hade det på ett bonnaställe. Det var drängarna och pigorna som var med. Gillet gick omkring på bonnaställena. Vi fick mat från bönderna. Varje dräng och piga hade sin matsäck med sig. Vidare köpte vi som var med i gilleslaget ett halvt lamm. Dessutom köptes gröt. Pigorna hade mjölk och gryn med sig.

De vanligaste danserna, som vi dansade var vals, mazurka, pulkett och kadrilj. Där var en dans, som vi kallade "massadåns". Vi stod i en ring. En gick inne i ringen. Han gol som en bagge (bagge kallades vår eller mass). Dessutom sjöng man en visa och så skulle pågarna bjuda upp töserna.

Måne
Kärs
Sörde
maj 1931

Mikaeli.

3349

maj 18. Erik Frösten
Fryinge

När av Anna Johnson
född 1854 i Annakilad (Sörde)

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

54

Mikaeli.

Efter "mickeli" skullä de nya tjänarna ge "väll-
komst" och bjuda på ett stop brännvin.

*Skane
Fars
Söde
1778.1931*

3349

*And. Thoren
Bor. Anna Johansson
född 1854 Söde*

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

55

Märkesdagar

Märkesdagar o.d.

En dag, "Sann Blesius" , skulle man ej spinna, för
då kom taket att blåsa av huset.

S:t Blasius

En dag hette Rikard. Sken solen då så länge att
man hann sadla ett ög, skulle det bli ett bra år (de sista
husar ja ente riktigt, om de va så)

Om den tredje torsdagen i Tor brukade man säga:

3:e torsd. i
Tor

Den tredje torådan i Tor,

då träder tranan på skånsker jor.

Sen skulle man inte ha tänt längre om kvällarna. Då bar mor
ljuset till sängs. Hon tog ljuset och bar det bort till
sängen, där hon släckte det.

Peter Kated. kallades för Per med den "hede stenen".
Efter den dagen skulle det töa lika mycket underifrån som ovan-
ifrån.

Peter Cated.

Vid Kyndelsmässan brukade det vara kallt, därför

Kyndelsmässan

3349

talade man om "kyngelmosseknuda"

Om det frös "Froenatt" skulle det frysa i förti nätter.

Regnar det sjušovaredagen, så skall det regna i sju
veckor.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

56

Froenatt.

Sjušovare-
dagen.

Husförhör.

Husförhör.

På Herrströms tid var här husförhör. På den tiden var
var pigor och drängar tvungna att gå till husförhörs. Det hölls
nästan alltid i skolorna, ibland på de större ställena.

Det var ett farligt skoj på de där husförhören. Där var
somma som inte kunde läsa riktigt och de gav sådana ^{-näm-}beningar
på det de läste, så man kunde inte bärga sig för grin.

Pigor och drängar från godsens, som varit på husförhör, sam-
lades sen och spela och dansa och drack brännevin.

*Carl Magnus Bernhard Herrström, född 1825, kyrkoherde i Sövde
och Bläntarp 1860.

3349

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

58

Slakt.

Slakt

Man skulle slakta i ny och salta i nä, så skulle
där ej gå någon "dållihet" i köttet. Där är de som rättar sig
efter det inu.